

Lagrådsremiss

Innebörden av begreppet helt försäkringsbestånd

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 17 februari 2022

Mikael Damberg

Ingrid Björnsson
(Finansdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen föreslås tillägg till reglerna om överlåtelse av helt försäkringsbestånd i inkomstskattelagen (1999:1229) och lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel. Tilläggen innebär att ett försäkringsföretag kan överlåta samtliga tjänstepensionsförsäkringar eller samtliga andra försäkringar än tjänstepensionsförsäkringar, och därmed sammanhängande verksamhet, till ett annat försäkringsföretag utan inkomstskattekonsekvenser och med skattemässig kontinuitet avseende avkastningsbeskattade tillgångar. Det övertagande företaget inträder i det överlåtande företags skattemässiga situation. Som förutsättning gäller dock, utöver de villkor som sedan tidigare gäller för skattefri överlåtelse av helt försäkringsbestånd, att överlåtelsen görs som ett led i att tjänstepensionsverksamheten ska bedrivas av ett tjänstepensionsföretag.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2022 och upphöra att gälla den 1 januari 2023. De nya bestämmelserna får tillämpas på överlåtelser av försäkringsbestånd som genomförs under kalenderåret 2022.

Innehållsförteckning

1	Beslut	3
2	Lagtext	4
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel	4
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel	6
2.3	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	8
2.4	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	10
3	Ärendet och dess beredning	12
4	Bakgrund och gällande rätt	12
4.1	Allmänt om försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag	12
4.2	Beskattning av försäkringsföretag	13
4.2.1	Livförsäkringsföretag	13
4.2.2	Skadeförsäkringsföretag	14
4.3	Överlåtelse av försäkringsbestånd	14
5	Innebörden av begreppet helt försäkringsbestånd	15
5.1	Tillägg till vad som avses med ett helt försäkringsbestånd i inkomstskattelagen	15
5.2	Överlåtelse av avkastningsbeskattade tillgångar	19
5.3	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	20
6	Konsekvensanalys	22
6.1	Syfte och alternativa lösningar	23
6.2	Offentligfinansiella effekter	24
6.3	Effekter för företag	25
6.4	Effekter för enskilda	26
6.5	Effekter för myndigheter	26
6.6	Förenlighet med EU-rätten	26
6.7	Övriga effekter	27
7	Författningskommentar	27
7.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel	27
7.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel	28
7.3	Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	30
7.4	Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	31
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian Innebörden av begreppet helt försäkringsbestånd	33
Bilaga 2	Promemorians lagförslag	34
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	40

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel,
2. lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel,
3. lag om ändring i inkomstkattelagen (1999:1229),
4. lag om ändring i inkomstkattelagen (1999:1229).

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel

Härigenom föreskrivs att 9 § lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §¹

Skatten uppgår till 15 procent av skatteunderlaget enligt 3 d § första och fjärde styckena om inte annat följer av andra, fjärde, sjätte och sjunde styckena.

Skatten uppgår till 30 procent av skatteunderlaget enligt 3 d § andra–fjärde styckena som avser kapitalförsäkring eller sådant tjänstepensionsavtal som är jämförbart med kapitalförsäkring.

Med pensionsförsäkring likställs i denna paragraf sådana avtal om tjänstepension som uppfyller villkoren i 58 kap. 1 a § första stycket 2 inkomstskattelagen (1999:1229).

I det fall beskattningsåret är längre eller kortare än 12 månader ska skattesatsen jämkas i motsvarande mån. Sådan jämkning ska också göras om

1. hela behållningen på ett pensionssparkonto avskattas enligt 58 kap. 33 § inkomstskattelagen eller avsättning som avses i 3 a § fjärde stycket helt upplöses under beskattningsåret,

2. det kapital som hänför sig till en pensionsförsäkring avskattas enligt 58 kap. 19 eller 19 a § inkomstskattelagen eller 5 § första stycket 6, 6 a eller 7 lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta, eller

3. en försäkring ska anses som en kapitalförsäkring enligt 58 kap. 2 § tredje stycket inkomstskattelagen.

Överlåts ett helt försäkringsbestånd från ett livförsäkringsföretag som är skattskyldigt enligt denna lag till ett annat sådant företag eller sker fusion mellan sådana företag inträder det övertagande företaget i det överlåtande företagens skattemässiga situation.

Om det sker fusion mellan ett livförsäkringsföretag som är skattskyldigt enligt denna lag och ett annat sådant företag inträder det övertagande företaget i det överlåtande företagens skattemässiga situation. Detsamma gäller vid sådana överlåtelser av försäkringsbestånd som anges i 39 kap. 12 § första stycket inkomstskattelagen mellan två livförsäkringsföretag

som är skattskyldiga enligt denna lag.

Överlåts ett försäkringsbestånd helt eller delvis från ett livförsäkringsföretag som är skattskyldigt enligt denna lag till ett företag som inte är det, ska det överlåtande livförsäkringsföretaget betala avkastningsskatt för den del av året som företaget innehåft försäkringsbeståndet. Skattesatsen ska då jämkas i motsvarande mån. Detsamma gäller också vid överlåtelse genom fusion.

För den som efter överlåtelsen inträder som skattskyldig beräknas skatteunderlaget som om försäkringen innehåfts hela året. Skattesatsen ska dock jämkas med hänsyn till den tid som skattskyldighet förelegat.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.
 2. Bestämmelserna i 9 § i den nya lydelsen tillämpas dock på överlåtelser av försäkringsbestånd som genomförs efter den 31 december 2021.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel

Härigenom föreskrivs att 9 § lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 2.1

Föreslagen lydelse

9 §¹

Skatten uppgår till 15 procent av skatteunderlaget enligt 3 d § första och fjärde styckena om inte annat följer av andra, fjärde, sjätte och sjunde styckena.

Skatten uppgår till 30 procent av skatteunderlaget enligt 3 d § andra–fjärde styckena som avser kapitalförsäkring eller sådant tjänstepensionsavtal som är jämförbart med kapitalförsäkring.

Med pensionsförsäkring likställs i denna paragraf sådana avtal om tjänstepension som uppfyller villkoren i 58 kap. 1 a § första stycket 2 inkomstskattelagen (1999:1229).

I det fall beskattningsåret är längre eller kortare än 12 månader ska skattesatsen jämkas i motsvarande mån. Sådan jämkning ska också göras om

1. hela behållningen på ett pensionssparkonto avskattas enligt 58 kap. 33 § inkomstskattelagen eller avsättning som avses i 3 a § fjärde stycket helt upplöses under beskattningsåret,

2. det kapital som hänför sig till en pensionsförsäkring avskattas enligt 58 kap. 19 eller 19 a § inkomstskattelagen eller 5 § första stycket 6, 6 a eller 7 lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta, eller

3. en försäkring ska anses som en kapitalförsäkring enligt 58 kap. 2 § tredje stycket inkomstskattelagen.

Om det sker fusion mellan ett livförsäkringsföretag som är skattskyldigt enligt denna lag och ett annat sådant företag inträder det övertagande företaget i det överlåtande företags skattemässiga situation. Detsamma gäller vid sådana överlåtelser av försäkringsbestånd som anges i 39 kap. 12 § första stycket inkomstskattelagen mellan två livförsäkringsföretag som är skattskyldiga enligt denna lag.

Överlåts ett helt försäkringsbestånd från ett livförsäkringsföretag som är skattskyldigt enligt denna lag till ett annat sådant företag eller sker fusion mellan sådana företag inträder det övertagande företaget i det överlåtande företags skattemässiga situation.

Överlåts ett försäkringsbestånd helt eller delvis från ett livförsäkringsföretag som är skattskyldigt enligt denna lag till ett företag som inte är det, ska det överlåtande livförsäkringsföretaget betala avkastningsskatt för den del av året som företaget innehåft försäkringsbeståndet. Skattesatsen ska

då jämkas i motsvarande mån. Detsamma gäller också vid överlåtelse genom fusion.

För den som efter överlåtelsen inträder som skattskyldig beräknas skatteunderlaget som om försäkringen innehafts hela året. Skattesatsen ska dock jämkas med hänsyn till den tid som skattskyldighet förelegat.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

2. Bestämmelserna i 9 § i den äldre lydelsen gäller dock fortfarande för överlåtelser av försäkringsbestånd som har genomförts före ikraftträdandet.

2.3 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 39 kap. 12 § inkomstskattelagen (1999:1229)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

39 kap.

12 §

Om ett försäkringsföretags hela försäkringsbestånd tas över av ett annat försäkringsföretag, ska det överlåtande företaget inte ta upp någon inkomst eller dra av någon utgift på grund av överlåtelsen. Det övertagande företaget inträder i det överlåtande företags skattemässiga situation.

Om ett försäkringsföretags hela försäkringsbestånd tas över av ett annat försäkringsföretag, ska det överlåtande företaget inte ta upp någon inkomst eller dra av någon utgift på grund av överlåtelsen. Det övertagande företaget inträder i det överlåtande företags skattemässiga situation. *Detsamma gäller vid en sådan överlåtelse av försäkringsbestånd som genomförs som ett led i att tjänstepensionsverksamheten ska bedrivas av ett tjänstepensionsföretag enligt lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag, om överlåtelsen avser ett försäkringsföretags*

1. hela tjänstepensionsförsäkringsbestånd och därmed sammanhängande verksamhet, eller

2. hela bestånd av försäkringar som inte är tjänstepensionsförsäkringar och därmed sammanhängande verksamhet.

Bestämmelserna i första stycket tillämpas bara om

1. det överlåtande företaget omedelbart före överlåtelsen är skattskyldigt för inkomst av åtminstone en del av den överlåtna verksamheten samt inkomsten inte är helt undantagen från beskattning på grund av ett skatteavtal, och

2. det övertagande företaget omedelbart efter övertagandet är skattskyldigt för inkomst av sådan verksamhet som det överlåtande företaget beskattats för samt inkomsten inte helt eller delvis är undantagen från beskattning på grund av ett skatteavtal.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

2. Bestämmelserna i 39 kap. 12 § i den nya lydelsen tillämpas dock på överlåtelser av försäkringsbestånd och därmed sammanhängande verksamhet som genomförs efter den 31 december 2021.

2.4 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 39 kap. 12 § inkomstskattelagen (1999:1229)¹ ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 2.3

Föreslagen lydelse

39 kap.

12 §²

Om ett försäkringsföretags hela försäkringsbestånd tas över av ett annat försäkringsföretag, ska det överlåtande företaget inte ta upp någon inkomst eller dra av någon utgift på grund av överlåtelsen. Det övertagande företaget inträder i det överlåtande företags skattemässiga situation. *Detsamma gäller vid en sådan överlåtelse av försäkringsbestånd som genomförs som ett led i att tjänstepensionsverksamheten ska bedrivas av ett tjänstepensionsföretag enligt lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag, om överlåtelsen avser ett försäkringsföretags*

Om ett försäkringsföretags hela försäkringsbestånd tas över av ett annat försäkringsföretag, ska det överlåtande företaget inte ta upp någon inkomst eller dra av någon utgift på grund av överlåtelsen. Det övertagande företaget inträder i det överlåtande företags skattemässiga situation.

1. hela tjänstepensionsförsäkringsbestånd och därmed sammanhängande verksamhet, eller

2. hela bestånd av försäkringar som inte är tjänstepensionsförsäkringar och därmed sammanhängande verksamhet.

Bestämmelserna i första stycket tillämpas bara om

1. det överlåtande företaget omedelbart före överlåtelsen är skattskyldigt för inkomst av åtminstone en del av den överlåtna verksamheten samt inkomsten inte är helt undantagen från beskattning på grund av ett skatteavtal, och

2. det övertagande företaget omedelbart efter övertagandet är skattskyldigt för inkomst av sådan verksamhet som det överlåtande företaget beskattats för samt inkomsten inte helt eller delvis är undantagen från beskattning på grund av ett skatteavtal.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

² Senaste lydelse 2022:000.

2. Bestämmelserna i 39 kap. 12 § i den äldre lydelsen gäller dock fortfarande för överlåtelser av försäkringsbestånd som har genomförts före ikraftträdandet.

3 Ärendet och dess beredning

Inom Finansdepartementet har promemorian Innebörden av begreppet helt försäkringsbestånd utarbetats. I promemorian lämnas förslag som syftar till att underlätta renodling av tjänstepensionsverksamhet för att den verksamheten ska kunna bedrivas av ett tjänstepensionsföretag. En sammanfattning av promemorians förslag finns i *bilaga 1* och promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissvaren finns tillgängliga i Finansdepartementet (Fi2021/03609).

I denna lagrådsremiss behandlas förslagen i promemorian.

4 Bakgrund och gällande rätt

4.1 Allmänt om försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag

Försäkringsföretagens verksamhet regleras i försäkringsrörelselagen (2010:2043), förkortad FRL, som innehåller både associations- och näringsrättsliga regler. Bestämmelserna i försäkringsrörelselagen är utformade med hänsyn till Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II). Med försäkringsföretag avses försäkringsaktiebolag, ömsesidigt försäkringsbolag eller försäkringsförening. Ett försäkringsaktiebolag kan bedrivas antingen som ett vinstutdelande bolag eller enligt ömsesidiga principer. I det senare fallet får vinstutdelning inte ske. Det främsta kännetecknet för de ömsesidiga försäkringsbolagen är att försäkringstagarna är både kunder och ägare samt att överskottet går tillbaka till kunderna i form av återbäring.

Med livförsäkringsföretag avses försäkringsföretag som uteslutande, eller så gott som uteslutande, bedriver direkt livförsäkringsrörelse eller rörelse avseende återförsäkring av livförsäkring, 1 kap. 4 § FRL. Försäkringsföretag som inte är livförsäkringsföretag klassificeras som skadeförsäkringsföretag.

För tjänstepensionsföretag finns associations- och näringsrättsliga regler i lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag, förkortad LTPF. På samma sätt som avseende försäkringsföretag kan tjänstepensionsföretag vara antingen aktiebolag, ömsesidigt bolag eller förening. Genom lagen om tjänstepensionsföretag har Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (andra tjänstepensionsdirektivet) genomförts i svensk rätt.

4.2 Beskattning av försäkringsföretag

I 39 kap. 2–13 §§ inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL, finns särskilda bestämmelser för försäkringsföretag. Försäkringsföretag beskattas på olika sätt beroende på om företaget är ett livförsäkringsföretag eller ett skadeförsäkringsföretag.

Med livförsäkringsföretag avses enligt 39 kap. 2 § första stycket IL

- livförsäkringsföretag enligt 1 kap. 4 § FRL samt svenskt europabolag eller europakooperativ som bedriver motsvarande verksamhet,
- tjänstepensionsföretag enligt 1 kap. 3 § LTPF samt svenskt europabolag eller europakooperativ som bedriver motsvarande verksamhet, och
- utländskt försäkringsföretag som bedriver livförsäkringsrörelse i Sverige med stöd av lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige.

Av 39 kap. 2 § andra stycket IL framgår att med skadeförsäkringsföretag avses annat försäkringsföretag än livförsäkringsföretag.

4.2.1 Livförsäkringsföretag

Livförsäkringsföretag beskattas huvudsakligen för en schablonmässig avkastning enligt lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel, förkortad AvpL.

Avkastningsskatt är en skatt på en schablonmässigt uppskattad avkastning från försäkringskapitalet. Beräkningen av skatten sker i två led, först bestäms ett kapitalunderlag och därefter ett skatteunderlag som motsvarar den schablonmässiga avkastningen. Kapitalunderlaget för livförsäkringsföretag är som utgångspunkt alla tillgångar minus finansiella skulder i företaget vid ingången av beskattningsåret. Vissa tillgångar och skulder ska dock räknas bort. Dit hör sådana tillgångar och skulder som avser egen verksamhet i livförsäkringsföretaget, dvs. som inte förvaltas för försäkringstagarnas räkning. Dit hör också sådana tillgångar och skulder som är hänförliga till försäkringar som beskattas enligt bestämmelserna i inkomstskattelagen. Skatteunderlaget beräknas på olika sätt beroende på om det är fråga om kapitalförsäkring eller pensionsförsäkring. Det gäller även olika skattesatser för dessa två kategorier.

För att undvika att dubbelbeskattning uppkommer anges i inkomstskattelagen att ett livförsäkringsföretag inte ska ta upp inkomster som hänför sig till avkastningsbeskattade tillgångar och skulder, 39 kap. 3 § IL. Utgifter som hänför sig till sådana inkomster får inte heller dras av.

Verksamhet som avser sjuk-, olycksfalls- och grupplivförsäkringar ska dock beskattas enligt inkomstskattelagens bestämmelser om skadeförsäkringsföretag, 39 kap. 4 § IL. Detta beror på att sådana försäkringar saknar inslag av sparande, varför avkastningsskatten har bedömts som mindre lämplig för sådant försäkringskapital. För ett livförsäkringsföretags egen rörelse, som inte heller är föremål för avkastningsskatt, gäller i princip de vanliga reglerna för beskattning av resultatet av näringsverksamheten (prop. 1992/93:187 s. 210).

4.2.2 Skadeförsäkringsföretag

Ett skadeförsäkringsföretag beskattas i huvudsak enligt samma regler i inkomstskattelagen som gäller för andra företag. I 39 kap. 6–9 §§ IL finns dock särskilda bestämmelser för skadeförsäkringsföretag om bl.a. försäkringstekniska avsättningar, säkerhetsreserv och utjämningsfond.

4.3 Överlåtelse av försäkringsbestånd

Om ett försäkringsföretags hela försäkringsbestånd tas över av ett annat försäkringsföretag, ska det överlåtande företaget inte ta upp någon inkomst eller dra av någon utgift på grund av överlåtelsen. Det övertagande företaget inträder i stället i det överlåtande företags skattemässiga situation, 39 kap. 12 § IL. Bestämmelser om skattemässig kontinuitet när ett försäkringsföretag förvärvar ett helt försäkringsbestånd från ett annat försäkringsföretag infördes redan 1964 (prop. 1964:38). Vid den tidpunkten fanns det inte associationsrättsliga regler om fusion av försäkringsföretag. Sammanslagning av sådana företag skedde i stället genom att det ena försäkringsföretaget överlät hela sitt försäkringsbestånd till ett annat försäkringsföretag, varefter det överlåtande företaget likviderades. Införandet av bestämmelser om skattemässig kontinuitet vid beståndsöverlåtelser innebär att sammanslagningar av försäkringsföretag skatterättsligt kom att behandlas på motsvarande sätt som fusioner enligt aktiebolagslagen. I dag innehåller dock försäkringsrörelselagen fusionsbestämmelser för alla typer av försäkringsföretag.

När skatteregler för tjänstepensionsföretag infördes aktualiserades frågan om att utsträcka kontinuitetsregeln till att även omfatta delbeståndsavyttringar. Regeringen anförde dock att det saknades skäl att införa bestämmelser om skattefria avyttringar av del av försäkringsbestånd (prop. 2018/19:161 s. 30–31). Regeringen påpekade att innan en omstrukturering genomförs bör de inblandade parterna väga fördelarna av transaktionerna mot eventuella skattemässiga konsekvenser. Det hänvisades även till att försäkringsbestånd som beskattas med avkastningsskatt kan överlåtas utan inkomstbeskattning samt att försäkringsföretagen omfattas av de befintliga omstruktureringsreglerna i inkomstskattelagen.

Skatterättsnämnden meddelade den 22 september 2021, dnr 9-21/D, ett förhandsbesked angående överlåtelse av del av försäkringsbestånd från ett ömsesidigt försäkringsföretag till ett helägt dotterbolag. I förutsättningarna angavs att ett försäkringsföretags samtliga tjänstepensionsförsäkringar skulle överlåtas till ett nybildat helägt tjänstepensionsaktiebolag. I det överlåtande försäkringsföretaget fanns övriga livförsäkringar kvar, dvs. det var inte fråga om att överlåta samtliga försäkringar från det överlåtande företaget. Syftet med överlåtelsen var att renodla verksamheten genom att hänföra samtliga tjänstepensionsförsäkringar till det nybildade bolaget. Skatterättsnämnden analyserar frågan om 39 kap. 12 § IL skulle kunna tillämpas på överlåtelsen och konstaterar att det inte framgår av lagtexten vad som avses med ett helt försäkringsbestånd. Nämnden konstaterar även att såväl äldre som senare förarbetsuttalanden pekar på att bestämmelsen är avsedd att tillämpas på sammanslagningar

som kan jämföras med fusioner. Den kan därmed enligt nämnden inte tillämpas på delbeståndsöverlåtelse som den aktuella.

Tre av nämndens ledamöter var skiljaktiga och anförde att den kontinuitetsprincip som ligger till grund för bestämmelsen i 39 kap. 12 § IL borde kunna få genomslag på beskattningen i detta fall, trots att ordalydelsen talar emot en sådan tolkning. Minoriteten menade att skälen för skattemässig kontinuitet väger lika tungt vid överlåtelse av hela beståndet av en viss typ av försäkringar som vid överlåtelse av samtliga försäkringar. Vidare angavs att den beskrivna transaktionen inte ger upphov till intäkter och kostnader i vanlig mening, att några inkomster inte realiseras och att en beskattning av överförda värden medför konsekvenser som kan framstå som märkliga.

5 Innebörden av begreppet helt försäkringsbestånd

5.1 Tillägg till vad som avses med ett helt försäkringsbestånd i inkomstskattelagen

Regeringens förslag: Överlåtelse av ett försäkringsföretags hela tjänstepensionsförsäkringsbestånd eller hela bestånd av försäkringar som inte utgör tjänstepensionsförsäkringar, och därmed sammanhängande verksamhet, ska kunna genomföras utan omedelbara inkomstskatteeffekter för det överlåtande företaget. Det övertagande företaget inträder i det överlåtande företags skattemässiga situation. Det gäller dock bara om överlåtelsen genomförs som ett led i att tjänstepensionsverksamheten ska bedrivas av ett tjänstepensionsföretag.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian föreslogs att renodling av tjänstepensionsverksamhet med skattemässig kontinuitet endast skulle kunna göras genom att det överlåtande företags hela bestånd av tjänstepensionsförsäkringar överläts till ett annat försäkringsföretag.

Remissinstanserna: Flera remissinstanser, bland andra *FAR*, *Finansinspektionen*, *Skatteverket* och *Statens tjänstepensionsverk*, tillstyrker eller har inga synpunkter på promemorians förslag. *Svensk Försäkring*, till vars yttrande *Näringslivets Skattedelegation* och *Föreningen Svenskt Näringsliv* hänvisar, anser att de föreslagna reglerna om vilka försäkringsbestånd som kan överlätas utan skatteeffekt har avgränsats så snävt att de inte är konkurrensneutrala och att de därför måste utvidgas. Motsvarande synpunkter har lämnats av *Landsorganisationen i Sverige (LO)* och *Svensk Kooperation*. *Svensk Försäkring* efterfrågar även regler som möjliggör att en delbeståndsöverlåtelse kan ske utan stämpelskatteeffekter vid renodling av en försäkringsverksamhet. Den synpunkten har även framförts av *Fremia*, *Förhandlings- och samverkansrådet PTK* och *Tjänstemännens centralorganisation (TCO)*.

Skälen för regeringens förslag: Det särskilda regelverket för tjänstepensionsföretag började gälla i december 2019. Försäkringsföretag som i mer än ringa utsträckning bedriver annan försäkringsverksamhet tillsammans med tjänstepensionsverksamheten kan inte tillämpa reglerna för tjänstepensionsföretag utan att renodla verksamheten. För att en sådan renodling ska kunna genomföras utan omedelbara inkomstskatteeffekter måste den uppfylla villkoren för något av de omstruktureringsregelverk som finns i inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL. Till exempel kan reglerna om fusion, fission, partiell fission, verksamhetsavyttringar eller underprisöverlåtelser tillämpas för att undvika omedelbar beskattning vid en koncernintern överlåtelse. Samtliga dessa regelverk är generella och kan tillämpas av alla försäkringsföretag oavsett företagsform. Inkomstskattereglerna är således neutralt utformade och står öppna för såväl försäkringsaktiebolag som ömsesidiga försäkringsbolag. Det finns dock vissa begränsningar i den associationsrättsliga regleringen. För försäkringsaktiebolag finns det bestämmelser om delning, se 24 kap. aktiebolagslagen (2005:551) och 11 kap. 40–44 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043), förkortad FRL. Sådana bestämmelser saknas dock för ömsesidiga försäkringsbolag. Det är därför inte praktiskt möjligt för ömsesidiga försäkringsföretag att genomföra en omstrukturering utan omedelbara inkomstskattekonsekvenser med stöd av regelverken om fission och partiell fission, något som annars varit naturligt vid en renodling av tjänstepensionsverksamheten.

Av det i avsnitt 4.3 beskrivna förhandsbeskedet från Skatterättsnämnden framgår att en sådan överlåtelse av del av försäkringsbestånd från ett ömsesidigt försäkringsföretag till ett helägt dotterbolag som beskrivs i beskedet inte kan genomföras utan inkomstskattekonsekvenser.

Regeringen anser att det är angeläget att inkomstskattereglerna inte motverkar tillämpning av regelverket om tjänstepensionsföretag. Alla försäkringsföretag, oavsett ägandeform, bör ges samma möjligheter att renodla verksamheten utan omedelbara inkomstskattekonsekvenser och därmed kunna omfattas av tjänstepensionsregelverket. I ett fall som det som anges i förhandsbeskedet, där tjänstepensionsverksamheten förs över till ett helägt dotterbolag, finns det enligt regeringens mening inga principiella skäl för inkomstbeskattning av överlåtelsen. Tvärtom är inkomstskattelagstiftningen överlag generös med undantag för koncerninterna omstruktureringar. Som minoriteten i Skatterättsnämnden uttalar kan skälen för skattemässig kontinuitet anses väga lika tungt vid en överlåtelse av hela beståndet av en viss typ av försäkringar som vid överlåtelse av samtliga försäkringar i bolaget. Vid en överföring av de förpliktelse som följer av försäkringsavtalen och motsvarande tillgångsvärde uppkommer det inte några intäkter och kostnader i vanlig mening. De övergripande ägarförhållandena ändras inte när tillgångar och skulder överförs till ett helägt dotterbolag.

Skatterättsnämndens förhandsbesked har överklagats till Högsta förvaltningsdomstolen (HFD). Hur transaktionen ska behandlas skatterettsligt är således ännu inte slutligt avgjort. Med hänsyn till att berörda försäkringsföretag bör ges möjlighet till renodling av tjänstepensionsverksamheten före utgången av 2022 gör regeringen bedömningen att det inte finns tid att vänta till dess att HFD slutligt har avgjort frågan. Bestämmelserna om överlåtelse av helt försäkringsbestånd bör därför

utvidgas till att omfatta åtminstone den transaktion som beskrivs i förhandsbeskedet.

Flera remissinstanser, däribland *Näringslivets Skattedelegation*, *Svensk Försäkring* och *LO*, har anfört att utvidgningen inte bara bör avse en sådan överlåtelse som anges i förhandsbeskedet utan också det omvända förhållandet. Renodling av tjänstepensionsverksamheten kan genomföras inte bara genom att överlåta samtliga tjänstepensionsförsäkringar utan också genom att överlåta samtliga försäkringar som inte är tjänstepensionsförsäkringar. I det sistnämnda fallet avser det överlåtande försäkringsföretaget att omvandla sig till ett tjänstepensionsföretag. Regeringen håller med om att skattereglerna inte bör vara avgörande för beslutet om det överlåtande eller övertagande försäkringsföretaget ska omvandlas till ett tjänstepensionsföretag. Även renodling av tjänstepensionsverksamheten genom överlåtelse av de försäkringar som inte är tjänstepensionsförsäkringar bör därför omfattas av den nu föreslagna utvidgningen.

Utvidgningen bör utformas som ett tillägg av vissa delbeståndsöverlåtelser som också ska omfattas av bestämmelserna om överlåtelse av helt försäkringsbestånd i 39 kap. 12 § IL. Skattemässig kontinuitet vid överlåtelse av helt försäkringsbestånd föreslås därför också gälla i fråga om överlåtelse av ett försäkringsföretags hela tjänstepensionsförsäkringsbestånd och därmed sammanhängande verksamhet eller hela bestånd av försäkringar som inte är tjänstepensionsförsäkringar och därmed sammanhängande verksamhet. Av 2 kap. 4 d § IL framgår att med försäkringsföretag avses även tjänstepensionsföretag.

För att skattemässig kontinuitet ska gälla ska överlåtelsen avse det överlåtande företags samtliga tjänstepensionsförsäkringar eller samtliga försäkringar som inte är tjänstepensionsförsäkringar. Vid överlåtelse av en mindre del av försäkringsbeståndet är det enligt regeringens mening inte längre fråga om renodling av tjänstepensionsverksamheten i sin helhet, på det sätt som avses. Bestämmelserna bör därför inte utvidgas till överlåtelse av delbestånd i allmänhet, som föreslagits av bland andra *Svensk Försäkring* och *LO*. Vad som avses med tjänstepensionsförsäkring framgår av 1 kap. 4 § LTPF.

Även sådan verksamhet som sammanhänger med tjänstepensionsförsäkringarna eller med de försäkringar som inte är tjänstepensionsförsäkringar bör kunna överlåtas utan inkomstskatteeffekter. Med därmed sammanhängande verksamhet avses sådan annan verksamhet som får bedrivas av ett försäkringsföretag enligt 4 kap. 4 § FRL eller av ett tjänstepensionsföretag enligt 4 kap. 5 § LTPF. I förarbetena till den sistnämnda bestämmelsen (prop. 2018/19:158 s. 700) anges följande:

Uttrycket därmed sammanhängande verksamhet har samma innebörd som i 4 kap. 4 § FRL. Vid tolkningen av det begreppet kan ledning hämtas i förarbetena till den bestämmelsen (se prop. 2007/08:40 s. 141 och prop. 2009/10:246 s. 444). Annan försäkringsrörelse än sådan avseende tjänstepensionsförsäkringar kan inte utgöra med tjänstepensionsverksamheten sammanhängande verksamhet. Det kan dock vara tillåtet för ett tjänstepensionsföretag att driva annan försäkringsrörelse än sådan avseende tjänstepensionsförsäkringar under en övergångstid (se punkt 3 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna).

Av uttalandet följer att annan försäkringsverksamhet än den som överläts inte kan anses som sammanhängande verksamhet. Som exempel på verksamhet som anses sammanhängande med försäkringsverksamheten nämns i de hänvisade förarbetena marknadsföring, information, rådgivning, skadereglering och kapitalförvaltning. Utgångspunkten bör vara att den bedrivna verksamheten ska ha ett naturligt samband med försäkringsverksamheten och bedrivs i försäkringstagarnas intresse.

Slutligen bör det även finnas ett krav på att överlåtelsen genomförs som ett led i att tjänstepensionsverksamheten ska bedrivs av ett tjänstepensionsföretag. Det villkoret gäller oavsett vilket försäkringsbestånd det är som överläts. Om det är ett försäkringsföretags hela tjänstepensionsförsäkringsbestånd som överläts ska det övertagande företaget bedriva tjänstepensionsverksamheten i form av ett tjänstepensionsföretag. Om det är det försäkringsbestånd som inte består av tjänstepensionsförsäkringar som överläts ska det överlåtande företaget bedriva tjänstepensionsverksamhet som ett tjänstepensionsföretag. Det har emellertid ingen betydelse om det övertagande eller överlåtande företaget redan är ett tjänstepensionsföretag eller ska omvandlas till ett sådant företag efter överlåtelsen. Tillämpningsområdet begränsas på detta sätt i syfte att säkerställa att ändringen inte går utöver det behov som kan anses följa av Skatterättsnämndens förhandsbesked. Bedömningen är att utvidgningen av bestämmelsen ska underlätta för försäkringsföretag, oavsett företagsform, att kunna renodla verksamheten i syfte att tillämpa regelverket för tjänstepensionsföretag.

Några remissinstanser, däribland *Näringslivets Skattedelegation* och *Svensk Försäkring*, har framhållit att reglerna också bör medge överlåtelse utan omedelbar beskattning av den ringa del övriga livförsäkringar som ett tjänstepensionsföretag enligt punkt 3 av övergångsbestämmelserna till LTPF får behålla fram till och med 2034. Regeringen anser att överlåtelse av den ringa delen övriga livförsäkringar kan betraktas som sista steget i den renodling av verksamheten som krävs för att kunna bedriva tjänstepensionsverksamhet i ett tjänstepensionsföretag. Bestämmelsen i den föreslagna utvidgade lydelsen bör således kunna tillämpas även i situationer när ett tjänstepensionsföretag överlåter en ringa del övrig livförsäkring, om det överlåtna beståndet är företagets hela bestånd av andra försäkringar är tjänstepensionsförsäkringar. Det förhållande att den föreslagna utvidgningen bara föreslås gälla under 2022 bedöms dock medföra att förslaget får mycket liten praktisk betydelse för sådana överlåtelser av ringa del övrig livförsäkring som måste göras innan utgången av 2034.

Konsekvenserna av en överlåtelse av ett helt försäkringsbestånd är att varken det överlåtande eller det övertagande företaget ska ta upp någon inkomst eller dra av någon utgift på grund av överlåtelsen. Det övertagande företaget inträder i det överlåtande företagets skattemässiga situation. Det gäller dock bara under förutsättning att såväl det överlåtande som det övertagande företaget är skattskyldigt för inkomst av verksamheten samt att inkomsten inte är undantagen från beskattning på grund av ett skatteavtal. Detta bör gälla också för sådana överlåtelser av försäkringsbestånd som nu är i fråga.

Flera remissinstanser, däribland *Fremia*, *Förhandlings- och samverkansrådet PTK*, *Näringslivets Skattedelegation*, *Svensk Försäkring*

och TCO, anser att lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter också måste ändras. Remissinstanserna anför att om en renodling av tjänstepensionsverksamheten innefattar överlåtelse av fastigheter ska det vara undantaget från stämpelskatt. Regeringen delar inte remissinstansernas uppfattning. Överlåtelser av fastigheter som är undantagna från omedelbar beskattning enligt inkomstskattelagen är som regel inte undantagna från stämpelskatt. Det är endast överlåtelser genom fusion och s.k. fullständig delning som är undantagna från stämpelskatt, dvs. sådana överlåtelser där det överlåtande företaget upplöses i samband med överlåtelsen. Det är kopplingen till fusionsregelverket som har medfört att överlåtelse av helt försäkringsbestånd också är undantaget från stämpelskatt. I de nu behandlade fallen är det dock inte fråga om fusionsliknande transaktioner, utan i stället är det fråga om överlåtelser i syfte att renodla tjänstepensionsverksamheten. Dessa överlåtelser kan mer liknas vid sådana överlåtelser som i inkomstskattelagen benämns verksamhetsavyttringar eller partiella fissioner. Sådana överlåtelser är inte undantagna från stämpelskatt. De nu behandlade överlåtelserna av försäkringsbestånd bör därför inte heller vara undantagna från stämpelskatt. Dessutom vill regeringen i sammanhanget framhålla att det för juridiska personer finns en ovillkorlig rätt till uppskov med stämpelskatt vid koncerninterna överlåtelser som regleras i 32 a § lagen om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter. Stämpelskatten behöver således inte betalas förrän fastigheten lämnar koncernen eller koncernförhållandet upphör.

Lagförslag

Förslaget medför en ändring av 39 kap. 12 § IL.

5.2 Överlåtelse av avkastningsbeskattade tillgångar

Regeringens förslag: Vid överlåtelse av ett försäkringsföretags hela tjänstepensionsförsäkringsbestånd och därmed sammanhängande verksamhet eller hela bestånd av försäkringar som inte utgör tjänstepensionsförsäkringar ska det övertagande företaget inträda i det överlåtande företags skattemässiga situation enligt lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel. Det gäller dock bara om överlåtelsen genomförs som ett led i att tjänstepensionsverksamheten ska bedrivas av ett tjänstepensionsföretag.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian föreslogs att renodling av tjänstepensionsverksamhet med skattemässig kontinuitet endast skulle kunna göras genom att det överlåtande företags hela bestånd av tjänstepensionsförsäkringar överläts till ett annat försäkringsföretag. Det har även gjorts redaktionella ändringar i förhållande till förslaget i promemorian.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har yttrat sig särskilt över förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Som utgångspunkt ska livförsäkringsföretag inte ta upp inkomster som hänför sig till tillgångar och skulder som

förvaltas för försäkringstagarnas räkning eller influtna premier, vilket framgår av 39 kap. 3 § IL. I stället är företaget skattskyldigt enligt lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel för dessa tillgångar. Avkastningsskatt är en schablonmässig inkomstbeskattning av avkastningen på försäkringskapitalet.

Vid överlåtelse av ett livförsäkringsföretags hela försäkringsbestånd till ett annat sådant företag, eller vid fusion mellan två sådana företag, inträder det övertagande företaget i det överlåtande företags skattemässiga situation enligt 9 § femte stycket AvpL. Detsamma bör gälla vid sådana överlåtelser av försäkringsbestånd som nu är i fråga. Det löses i lagstiftningen genom en hänvisning till sådana överlåtelser av försäkringsbestånd som anges i 39 kap. 12 § första stycket IL. Innebörden är således att skattemässig kontinuitet för avkastningsbeskattade tillgångar kommer att gälla vid

- fusion,
- överlåtelse av ett försäkringsföretags hela försäkringsbestånd,
- överlåtelse av ett försäkringsföretags hela tjänstepensionsförsäkringsbestånd, och
- överlåtelse av ett försäkringsföretags hela bestånd av andra försäkringar än tjänstepensionsförsäkringar.

För skattemässig kontinuitet gäller även att fusionen eller överlåtelsen ska ske mellan två livförsäkringsföretag som är skattskyldiga enligt AvpL. I de två sistnämnda fallen krävs också att överlåtelsen genomförs som ett led i att tjänstepensionsverksamheten ska bedrivas av ett tjänstepensionsföretag. Om bestämmelsen är tillämplig inträder det övertagande företaget i det överlåtande företags skattemässiga situation i fråga om avkastningsbeskattade tillgångar.

Av 9 § sjätte stycket AvpL följer att om ett försäkringsbestånd helt eller delvis överläts till ett företag som inte är skattskyldigt för avkastningsskatt är det överlåtande företaget skyldigt att betala avkastningsskatt för den del av året som företaget innehaft försäkringsbeståndet. Skattesatsen ska då jämkas i motsvarande mån. Eftersom denna bestämmelse redan i dag gäller för överlåtelse av försäkringsbestånd kommer den utan ändring att bli tillämplig även vid nu behandlade överlåtelser.

Lagförslag

Förslaget medför en ändring av 9 § AvpL.

5.3 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2022 och upphöra att gälla den 1 januari 2023. Ändringarna tillämpas på överlåtelser av försäkringsbestånd och därmed sammanhängande verksamhet som genomförs efter den 31 december 2021 men före den 1 januari 2023.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian föreslogs att de särskilda bestämmelserna i inkomstskattelagen och i lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel om skattemässig

kontinuitet vid överlåtelse av helt försäkringsbestånd skulle upphöra att gälla vid utgången av 2022.

Remissinstanserna: Flera remissinstanser har inte haft några synpunkter på ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna. *Fremia*, *Förhandlings- och samverkansrådet PTK*, *Landsorganisationen i Sverige (LO)* och *Tjänstemännens centralorganisation (TCO)* anser att förslagen inte ska vara tidsbegränsade. Även *Svensk Försäkring*, till vars yttrande *Näringslivets Skattedelegation* och *Föreningen Svenskt Näringsliv* hänvisar, anser att det saknas skäl att tidsbegränsa de föreslagna reglerna. Svensk Försäkring avstyrker vidare förslaget att nuvarande bestämmelser om överlåtelse av ett helt försäkringsbestånd i inkomstskattelagen och lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel ska upphävas. Motsvarande synpunkt har även framförts av *Fremia* och *LO*.

Skälen för regeringens förslag: De nu föreslagna lagändringarna genomförs för att alla försäkringsföretag, oavsett företagsform, ska kunna renodla sin tjänstepensionsverksamhet utan inkomstskattekonsekvenser i syfte att tjänstepensionsverksamheten ska bedrivas av ett tjänstepensionsföretag. Den övergångsreglering som finns i försäkringsrörelselagen får tillämpas till och med den 31 december 2022 (se prop. 2018/19:158 s. 663–665 där det föreslogs en förlängning av övergångstiden). Det innebär kortfattat att försäkringsföretag som bedriver tjänstepensionsverksamhet före det angivna datumet måste välja om företaget ska omvandlas till ett tjänstepensionsföretag och därmed tillämpa bestämmelserna i lagen om tjänstepensionsföretag (som härrör från det andra tjänstepensionsdirektivet) eller inte bli ett tjänstepensionsföretag och tillämpa försäkringsrörelselagens bestämmelser (som härrör från Solvens II). För att syftet med de föreslagna bestämmelserna ska uppfyllas är det enligt regeringens mening avgörande att de kan tillämpas innan övergångsregleringen upphör.

Regeringen föreslår därför att lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2022. Bestämmelserna bör dock kunna tillämpas på överlåtelser som sker under hela det innevarande beskattningsåret. Beskattningsåret för juridiska personer motsvarar räkenskapsåret, se 1 kap. 15 § IL. Försäkringsföretag ska som utgångspunkt ha kalenderår som räkenskapsår. Enligt 1 kap. 6 § lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag och 3 kap. 3 § bokföringslagen (1999:1078) är det möjligt med förlängt eller förkortat räkenskapsår när verksamheten påbörjas eller vid omläggning av räkenskapsår. För att ge så lång tid som möjligt för berörda försäkringsföretag föreslår regeringen att de nu föreslagna reglerna får tillämpas på överlåtelser som genomförs under hela räkenskapsåret, dvs. under hela 2022. Om räkenskapsåret som avser 2022 skulle vara förlängt och därför har inletts under 2021 utgör det inte något hinder för att tillämpa bestämmelserna. Det avgörande är när överlåtelserna genomförs.

Med hänsyn till att förslaget innebär ett utvidgat undantag från beskattning som enbart är till fördel för de skattskyldiga och dessutom är frivilligt att tillämpa, gör regeringen bedömningen att tillämpningen inte kommer i konflikt med förbudet mot retroaktiv beskattning i 2 kap. 10 § regeringsformen.

En överlåtelse av försäkringsbestånd bör inte anses genomförd innan alla nödvändiga steg har tagits för att överlåtelserna ska vara slutliga. Det bör således inte vara tillräckligt att det finns en avsikt att genomföra en sådan

överlåtelse eller att bolagsstämman fattat beslut om detta. Av 14 kap. 12 § andra stycket FRL framgår att det är först i och med registrering av ett beslut om tillstånd att verkställa ett överlåtelseavtal som beståndsöverlåtelsen blir gällande civilrättsligt i förhållande till försäkringstagarna. Det är således först vid denna tidpunkt som överlåtelsen ska anses som genomförd.

Regeringens bedömning är att de allra flesta försäkringsföretag som avser att renodla tjänstepensionsverksamheten och tillämpa reglerna om tjänstepensionsföretag kommer att göra det innan den ovan nämnda övergångsregleringen upphör att gälla, dvs. före den 1 januari 2023. Den bedömningen delas av *Fremia*. Som dock framhållits av bland andra *Svensk Försäkring* och *LO* finns det inte i lagen om tjänstepensionsföretag någon tidsgräns inom vilken en omvandling till tjänstepensionsföretag kan ske. Även om behovet av de nu föreslagna bestämmelserna i allt väsentligt bör upphöra vid årsskiftet 2022/2023, kan det inte uteslutas att renodling av tjänstepensionsverksamhet kommer att ske även efter denna tidpunkt. Regeringen anser dock att det förhållandet att det näringsrättsliga regelverket medger omvandling till tjänstepensionsföretag även efter den 31 december 2022 inte nödvändigtvis har betydelse för om de nu föreslagna särskilda skattereglerna ska gälla under en begränsad tid. Som utgångspunkt bör gälla att de skatterättsliga omstruktureringsreglerna ska gälla för alla företag oavsett verksamhet. Särskilda regler för en viss bransch eller en viss typ av företag bör undvikas så långt som möjligt. De omstruktureringsregler som finns i inkomstskattelagen är generella och omfattar även försäkringsföretag och ömsesidiga försäkringsföretag. Den nu föreslagna utvidgningen syftar till att tillfälligt underlätta renodling av tjänstepensionsverksamhet för att i förlängningen möjliggöra tillämpning av det nya regelverket om tjänstepensionsföretag. Omvandlingar som sker efter den tidpunkt då försäkringsföretagen måste välja näringsrättsligt regelverk för sin tjänstepensionsverksamhet får genomföras med hänsyn till de generella regler för omstrukturering som finns i inkomstskattelagen. Brister som eventuellt kan konstateras i det associationsrättsliga regelverket för försäkringsaktiebolag och ömsesidiga försäkringsföretag bör avhjälpas genom ändringar i det regelverket och inte genom särskilda permanenta lösningar i skattereglerna.

Regeringen föreslår således sammanfattningsvis att lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2022 och upphöra att gälla den 1 januari 2023. Ändringarna tillämpas på överlåtelser av försäkringsbestånd som genomförs under kalenderåret 2022.

6 Konsekvensanalys

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning i samtliga delar. Inga andra remissinstanser har haft synpunkter på konsekvensanalysen.

6.1 Syfte och alternativa lösningar

Som anges i avsnitt 4.3 har Skatterättsnämnden i ett förhandsbesked bedömt att en överlåtelse av en del av ett försäkringsbestånd från ett ömsesidigt försäkringsföretag till ett helägt dotterbolag inte kan genomföras utan inkomstskattekonsekvenser. De lagändringar som föreslås i avsnitt 5 syftar till att undanröja detta. Det är angeläget att alla försäkringsföretag, oavsett ägandeform, ges samma möjligheter att renodla sin verksamhet och därmed kunna omfattas av tjänstepensionsregelverket.

Om förslagen i denna lagrådsremiss inte genomförs finns det en risk att vissa försäkringsföretag inte kan genomföra en sådan renodling som krävs för att tjänstepensionsverksamheten ska kunna bedrivas i ett tjänstepensionsföretag utan att detta innebär omedelbara inkomstskattekonsekvenser.

Det nämnda förhandsbeskedet avser överlåtelse av helt tjänstepensionsförsäkringsbestånd från ett ömsesidigt försäkringsbolag till ett helägt dotterbolag. Möjligheten till omstrukturering utan omedelbara inkomstskattekonsekvenser genom att tillämpa reglerna i inkomstskattelagen (1999:1229) om fusion, fission, partiell fission och verksamhetsavyttring står öppen även för ömsesidiga försäkringsbolag. När det gäller partiell fission (delning av verksamheten utan att det överlåtande företaget upplöses) är möjligheten dock enbart teoretisk, eftersom det saknas associationsrättsliga regler om delning av ömsesidiga försäkringsbolag. En alternativ lösning för att åstadkomma bättre möjligheter till omstrukturering utan omedelbara inkomstskattekonsekvenser för ömsesidiga försäkringsbolag skulle därför kunna vara att införa regler om delning för sådana bolag. Det skulle dock vara ett komplicerat och tidskrävande lagstiftningsprojekt. Eftersom lagändringarna syftar till att underlätta renodling av tjänstepensionsverksamheten innan utgången av 2022 bedöms det inte som ett med hänsyn till tidsaspekten realistiskt alternativ.

Ett annat alternativ skulle kunna vara att ändra i något av de befintliga generella omstruktureringsregelverken så att de skulle kunna tillämpas i den aktuella situationen. Med hänsyn till att ändringen är inriktad mot att möjliggöra för alla försäkringsföretag, oavsett företagsform, att renodla sin tjänstepensionsverksamhet bedöms det inte motiverat med så omfattande ändringar av det generella regelverket. Bedömningen är i stället att det är bättre att föreslå en riktad utvidgning av möjligheten till omstrukturering utan inkomstskattekonsekvenser för försäkringsföretag som vill renodla tjänstepensionsverksamheten. Skulle ingen förändring komma till stånd uteblir de effekter som beskrivs nedan.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 juli 2022. För att ge så lång tid som möjligt för berörda försäkringsföretag att genomföra en eventuell renodling av tjänstepensionsverksamheten bör reglerna dock få tillämpas på överlåtelser av tjänstepensionsförsäkringar som genomförs under hela 2022. Som anges i avsnitt 5.3 bör behovet av de föreslagna bestämmelserna i allt väsentligt upphöra vid årsskiftet 2022/2023 och lagändringarna bör därför upphöra att gälla den 1 januari 2023. De upphävda bestämmelserna bör dock gälla för överlåtelser av försäkringsbestånd som har genomförts före ikraftträdandet. Utöver detta bedöms ingen annan särskild hänsyn behöva tas vad gäller tidpunkter för ikraftträdande.

Förslaget innebär att försäkringsföretag som vill bedriva sin tjänstepensionsverksamhet i ett tjänstepensionsföretag behöver få information om de nya skattereglerna. Det är ett fåtal aktörer som direkt berörs av förslaget. Utöver den information Skatteverket bedömer är nödvändig är tillhandahålla bedöms inga speciella informationsinsatser krävas.

6.2 Offentligfinansiella effekter

Skatterättsnämndens förhandsbesked utgår från att ett ömsesidigt försäkringsföretag överlåter hela sitt tjänstepensionsbestånd till ett helägt tjänstepensionsaktiebolag. I transaktionen överläts de befintliga försäkringsavtalen och det mottagande företaget övertar samtliga skyldigheter gentemot försäkringstagarna. Vidare överläts tillgångar som svarar mot företagets försäkringstekniska avsättningar hänförliga till tjänstepensionsbeståndet samt tillgångar som motsvarar den andel av företagets hela konsolideringsfond som är hänförlig till tjänstepensionsbeståndet. I förhandsbeskedet görs bedömningen att korrigeringen av de försäkringstekniska avsättningarna (skuldsidan av försäkringsåtaganden) och den ersättning som lämnas för övertagandet av de förpliktelser som är kopplade till dessa avsättningar inte utlöser någon beskattning. Såväl överlåtande som övertagande företag ska ta upp och dra av samma belopp, vilket leder till en nettoeffekt om noll för alla inblandade parter. Ersättningen som lämnas för övertagandet av de åtaganden som motsvarar konsolideringsfonden (dvs. fondens karaktär av skuld) innebär enligt nämnden att överlåtande företag ska dra av ett belopp motsvarande marknadsvärdet och övertagande företag ska ta upp samma belopp till beskattning. För försäkringskoncernen som helhet uppstår således inga inkomstskatteeffekter, men tjänstepensionsföretaget kommer att behöva betala inkomstskatt på värdet av den lämnade ersättningen motsvarande konsolideringsfonden samtidigt som det överlåtande företaget får ett avdrag med samma belopp. Så länge det överlåtande företaget har en skattemässig vinst som motsvarar avdraget kommer bolagsskattbetalningarna alltså att öka och minska med samma belopp hos två olika företag. Under dessa förutsättningar kommer inte den offentliga sektorns skatteintäkter att påverkas.

Förslaget i denna lagrådsremiss innebär att överlåtelse av ett försäkringsföretags hela tjänstepensionsförsäkringsbestånd och därmed sammanhängande verksamhet eller hela bestånd av andra försäkringar än tjänstepensionsförsäkringar och därmed sammanhängande verksamhet vid inkomstbeskattningen ska behandlas som en överlåtelse av företagets hela försäkringsbestånd. Konsekvensen är att varken det överlåtande eller det övertagande företaget ska ta upp någon inkomst eller dra av någon utgift på grund av överlåtelsen. Det innebär att de transaktioner som beskrivs i det föregående stycket inte utlöser någon inkomstbeskattning. Eftersom den offentliga sektorns skatteintäkter inte påverkas av transaktionerna, varken enligt nuvarande regler eller efter den föreslagna ändringen, är dock den offentligfinansiella effekten av förslaget noll.

6.3 Effekter för företag

Det finns i dag 29 försäkringsföretag som bedriver livförsäkringsverksamhet. Av dessa företag är 23 försäkringsaktiebolag och 6 ömsesidiga försäkringsföretag. Försäkringsaktiebolag bör redan i dag kunna genomföra en renodling av sin tjänstepensionsverksamhet med skattemässig kontinuitet genom att t.ex. tillämpa reglerna om partiell fission. Förslaget i denna lagrådsremiss påverkar därför inte dessa företags möjligheter att genomföra en sådan ombildning, även om de vid en eventuell renodling kan tillämpa de föreslagna reglerna.

Förslaget berör försäkringsföretag som bedriver blandad verksamhet, dvs. både tjänstepensionsverksamhet och övrig livförsäkringsverksamhet. Ett företag som enbart bedriver tjänstepensionsverksamhet behöver inte renodlas för att ombildas till ett tjänstepensionsföretag medan ett företag som enbart bedriver övrig livförsäkringsverksamhet inte kan ombildas till ett sådant. Bedömningen är att det finns fyra försäkringsföretag som berörs av förslagen.

Företagen bedriver alla både tjänstepensionsverksamhet och övrig livförsäkringsverksamhet. Samtliga företag har en balansomslutning som innebär att de inte klassas som små eller medelstora företag enligt Europeiska kommissionens rekommenderade definition. Inga särskilda hänsyn behöver tas till små företag när reglerna utformas.

De fyra företagens placeringstillgångar utgjorde 2020 ca 15 procent av placeringstillgångarna i samtliga livförsäkrings- och tjänstepensionsföretag. Marknadsandelen för de fyra företagen i termer av premieinkomster till tjänstepensionsförsäkringar var 2020 ca 29 procent. Marknadsandelen i termer av premieinkomster till övriga livförsäkringar var 14 procent.

Förslaget möjliggör för ömsesidiga försäkringsföretag att renodla sin verksamhet i syfte att bedriva tjänstepensionsverksamheten i ett tjänstepensionsföretag utan att detta innebär omedelbara inkomstskattekonsekvenser. Ömsesidiga försäkringsföretag får därmed samma möjligheter att göra detta som försäkringsaktiebolag. Förslaget bedöms därför förbättra konkurrensförhållandena mellan företag som bedriver försäkringsverksamhet och vill renodla sin tjänstepensionsverksamhet.

Administrativa kostnader

Nya skatteregler kräver kunskapsinhämtning och anpassning från företagens sida. De försäkringsföretag som berörs av förslagen i denna lagrådsremiss bedriver en komplex verksamhet. Det är därför rimligt att anta att dessa företag lägger betydande resurser på analys av och anpassning till olika regelverk, såväl avseende skatter som andra juridiska och ekonomiska frågor. Den del av försäkringsföretagens kostnader som avser kunskapsinhämtning om nya skatteregler bedöms därför kunna ske inom ramen för deras ordinarie omvärldsbevakning och arbete med de regelverk som berör dem.

Ett försäkringsföretags beslut att renodla verksamheten i syfte att bedriva sin tjänstepensionsverksamhet i ett tjänstepensionsföretag beror på flera faktorer utöver skattereglernas utformning. Om ett försäkringsföretag anpassar sig till och tillämpar de föreslagna reglerna får detta anses utgöra

en del i en sådan omvandlingsprocess. Det är endast aktuellt att tillämpa de föreslagna reglerna vid ett enda tillfälle: om och när ett försäkringsföretag beslutat att renodla sin verksamhet i syfte att bedriva sin tjänstepensionsverksamhet i ett tjänstepensionsföretag. Några årliga kostnader till följd av de föreslagna reglerna bedöms därför inte uppstå. Förslagen i lagrådsremissen syftar till att undanröja inkomstskattekonsekvenser vid renodling av tjänstepensionsverksamhet, vilket minskar företagets transaktionskostnader i en sådan situation. Därmed bidrar förslaget också till minskade administrativa kostnader för företagen. Därtill är det frivilligt att renodla sin verksamhet och tillämpa de föreslagna reglerna. Det bedöms därför inte vara nödvändigt eller meningsfullt att explicit beräkna de administrativa kostnaderna av att tillämpa reglerna.

Några andra administrativa kostnader bedöms inte uppstå för företagen. Företagen bedöms inte heller i andra avseenden påverkas av eller behöva förändra sin verksamhet till följd av de föreslagna reglerna.

6.4 Effekter för enskilda

Förslaget i denna lagrådsremiss påverkar individer som är kunder, och därmed ägare, i ömsesidiga försäkringsföretag. Av det i avsnitt 3.3 beskrivna förhandsbeskedet från Skatterättsnämnden framgår att en sådan överlåtelse av del av försäkringsbestånd från ett ömsesidigt försäkringsföretag till ett helägt dotterbolag som beskrivs i beskedet inte kan genomföras utan inkomstskattekonsekvenser. En skatteeffekt som belastar tjänstepensionskollektivet kommer att försämra dessa försäkringstagares rätt eftersom skatten inte behöver betalas om omvandling inte sker. Med de föreslagna reglerna möjliggörs för ömsesidiga företag att genomföra renodlingar i syfte att bedriva tjänstepensionsverksamheten i ett tjänstepensionsföretag. Detta påverkar i sin tur även företagets ägare och kunder.

6.5 Effekter för myndigheter

Skatteverket behöver göra ändringar i informationsmaterial till följd av förslaget. Dessa förändringar kommer att ingå i den anpassning som årligen görs med anledning av ny eller förändrad lagstiftning. Eventuella tillkommande utgifter för Skatteverket ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

För de allmänna förvaltningsdomstolarna bedöms förslaget inte få några effekter.

6.6 Förenlighet med EU-rätten

Förslaget bedöms vara förenligt med EU-rätten.

6.7 Övriga effekter

Eftersom förslaget inte bedöms få någon offentligfinansiell effekt bedöms det inte heller ha några effekter för sysselsättningen, den ekonomiska fördelningen eller den ekonomiska jämställdheten mellan kvinnor och män. Förslaget bedöms inte heller ha några effekter för miljön.

7 Författningskommentar

7.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel

9 § Skatten uppgår till 15 procent av skatteunderlaget enligt 3 d § första och fjärde styckena om inte annat följer av andra, fjärde, sjätte och sjunde styckena.

Skatten uppgår till 30 procent av skatteunderlaget enligt 3 d § andra–fjärde styckena som avser kapitalförsäkring eller sådant tjänstepensionsavtal som är jämförbart med kapitalförsäkring.

Med pensionsförsäkring likställs i denna paragraf sådana avtal om tjänstepension som uppfyller villkoren i 58 kap. 1 a § första stycket 2 inkomstskattelagen (1999:1229).

I det fall beskattningsåret är längre eller kortare än 12 månader ska skattesatsen jämkas i motsvarande mån. Sådan jämkning ska också göras om

1. hela behållningen på ett pensionssparkonto avskattas enligt 58 kap. 33 § inkomstskattelagen eller avsättning som avses i 3 a § fjärde stycket helt upplöses under beskattningsåret,

2. det kapital som hänför sig till en pensionsförsäkring avskattas enligt 58 kap. 19 eller 19 a § inkomstskattelagen eller 5 § första stycket 6, 6 a eller 7 lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta, eller

3. en försäkring ska anses som en kapitalförsäkring enligt 58 kap. 2 § tredje stycket inkomstskattelagen.

Om det sker fusion mellan ett livförsäkringsföretag som är skattskyldigt enligt denna lag och ett annat sådant företag inträder det övertagande företaget i det överlåtande företags skattemässiga situation. Detsamma gäller vid sådana överlåtelser av försäkringsbestånd som anges i 39 kap. 12 § första stycket inkomstskattelagen mellan två livförsäkringsföretag som är skattskyldiga enligt denna lag.

Överlåts ett försäkringsbestånd helt eller delvis från ett livförsäkringsföretag som är skattskyldigt enligt denna lag till ett företag som inte är det, ska det överlåtande livförsäkringsföretaget betala avkastningsskatt för den del av året som företaget innehåft försäkringsbeståndet. Skattesatsen ska då jämkas i motsvarande mån. Detsamma gäller också vid överlåtelse genom fusion.

För den som efter överlåtelsen inträder som skattskyldig beräknas skatteunderlaget som om försäkringen innehafts hela året. Skattesatsen ska dock jämkas med hänsyn till den tid som skattskyldighet förelegat.

Paragrafen innehåller bestämmelser om skattesats och jämkning av skattesats för avkastningsskatt. Den innehåller även bestämmelser om skattemässig kontinuitet vid överlåtelse av helt försäkringsbestånd eller fusion mellan två livförsäkringsföretag som är skattskyldiga till avkastningsskatt. I ett sådant fall inträder det övertagande företaget i det överlåtande företags skattemässiga situation.

Bestämmelserna i *femte stycket* om överlåtelse av helt försäkringsbestånd ändras på så sätt att fusionsfallet nu är utgångspunkten för när skattemässig kontinuitet ska gälla. Detsamma gäller vid sådana överlåtelser av försäkringsbestånd som anges i 39 kap. 12 § första stycket inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL, mellan två livförsäkringsföretag som är skattskyldiga till avkastningsskatt. Ändringen innebär att det övertagande företaget inträder i det överlåtande företags skattemässiga situation vid överlåtelse av ett försäkringsföretags hela försäkringsbestånd, företags hela tjänstepensionsförsäkringsbestånd eller företags hela bestånd av andra försäkringar som inte är tjänstepensionsförsäkringar.

När överlåtelsen avser de två sistnämnda bestånden (helt tjänstepensionsförsäkringsbestånd och helt bestånd av andra försäkringar än tjänstepensionsförsäkringar) krävs vidare att överlåtelsen genomförs som ett led i att tjänstepensionsverksamheten ska bedrivas av ett tjänstepensionsföretag. Syftet med överlåtelsen ska således vara att renodla tjänstepensionsverksamheten för att den ska kunna bedrivas av ett tjänstepensionsföretag. Det kan ske genom att överlåtelsen görs till ett befintligt tjänstepensionsföretag eller till ett försäkringsföretag som står i begrepp att omvandlas till ett tjänstepensionsföretag, alternativt att det överlåtande företaget står i begrepp att omvandlas till ett tjänstepensionsföretag. Att ett tjänstepensionsföretag är ett livförsäkringsföretag framgår av 12 § första stycket och 39 kap. 2 § första stycket 2 IL.

Övervägandena finns i avsnitt 5.2 och 5.3.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

2. Bestämmelserna i 9 § i den nya lydelsen tillämpas dock på överlåtelser av försäkringsbestånd som genomförs efter den 31 december 2021.

Enligt *första punkten* träder ändringarna i kraft den 1 juli 2022.

Av *andra punkten* framgår att bestämmelserna i den nya lydelsen tillämpas på överlåtelser av försäkringsbestånd som genomförs efter den 31 december 2021. Med försäkringsbestånd avses såväl helt tjänstepensionsförsäkringsbestånd som helt bestånd av andra försäkringar än tjänstepensionsförsäkringar. Om annan sammanhängande verksamhet ingår i överlåtelsen (se 39 kap. 12 § IL) är den verksamheten också en del av försäkringsbeståndet. Av lagförslaget i avsnitt 2.2 framgår att lydelsen av 9 § före den 1 juli 2022 åter ska gälla från och med den 1 januari 2023. Det innebär att den nu aktuella lagen bara gäller för överlåtelser av försäkringsbestånd som genomförs under kalenderåret 2022.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

7.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel

9 § Skatten uppgår till 15 procent av skatteunderlaget enligt 3 d § första och fjärde styckena om inte annat följer av andra, fjärde, sjätte och sjunde styckena.

Skatten uppgår till 30 procent av skatteunderlaget enligt 3 d § andra–fjärde styckena som avser kapitalförsäkring eller sådant tjänstepensionsavtal som är jämförbart med kapitalförsäkring.

Med pensionsförsäkring likställs i denna paragraf sådana avtal om tjänstepension som uppfyller villkoren i 58 kap. 1 a § första stycket 2 inkomstskattelagen (1999:1229).

I det fall beskattningsåret är längre eller kortare än 12 månader ska skattesatsen jämkas i motsvarande mån. Sådan jämkning ska också göras om

1. hela behållningen på ett pensionsparkonto avskattas enligt 58 kap. 33 § inkomstskattelagen eller avsättning som avses i 3 a § fjärde stycket helt upplöses under beskattningsåret,

2. det kapital som hänför sig till en pensionsförsäkring avskattas enligt 58 kap. 19 eller 19 a § inkomstskattelagen eller 5 § första stycket 6, 6 a eller 7 lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta, eller

3. en försäkring ska anses som en kapitalförsäkring enligt 58 kap. 2 § tredje stycket inkomstskattelagen.

Överläts ett helt försäkringsbestånd från ett livförsäkringsföretag som är skattskyldigt enligt denna lag till ett annat sådant företag eller sker fusion mellan sådana företag inträder det övertagande företaget i det överlåtande företags skattemässiga situation.

Överläts ett försäkringsbestånd helt eller delvis från ett livförsäkringsföretag som är skattskyldigt enligt denna lag till ett företag som inte är det, ska det överlåtande livförsäkringsföretaget betala avkastningsskatt för den del av året som företaget innehåft försäkringsbeståndet. Skattesatsen ska då jämkas i motsvarande mån. Detsamma gäller också vid överlåtelse genom fusion.

För den som efter överlåtelsen inträder som skattskyldig beräknas skatteunderlaget som om försäkringen innehåfts hela året. Skattesatsen ska dock jämkas med hänsyn till den tid som skattskyldighet förelägs.

I paragrafen regleras skattesats och jämkning av skattesats för avkastningsskatt. Den innehåller även bestämmelser om skattemässig kontinuitet vid fusion mellan två livförsäkringsföretag som är skattskyldiga till avkastningsskatt. I ett sådant fall inträder det övertagande företaget i det överlåtande företags skattemässiga situation. Det gäller även vid sådan överlåtelse av försäkringsbestånd som anges i 39 kap. 12 § första stycket IL.

Ändringen i *femte stycket* innebär att kopplingen till bestämmelserna om överlåtelse av helt försäkringsbestånd i 39 kap. 12 § IL slopas. Skattemässig kontinuitet för avkastningsbeskattade tillgångar ska dock fortfarande gälla vid överlåtelse av helt försäkringsbestånd och fusion. Ändringen innebär en återgång till den ordning som gällde före den 1 juli 2022.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

2. Bestämmelserna i 9 § i den äldre lydelsen gäller dock fortfarande för överlåtelser av försäkringsbestånd som har genomförts före ikraftträdandet.

Av första punkten framgår att lagen träder i kraft den 1 januari 2023.

Av andra punkten framgår att äldre föreskrifter fortfarande gäller för överlåtelser av försäkringsbestånd som har genomförts före den 1 januari 2023.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

7.3 Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

39 kap.

12 § Om ett försäkringsföretags hela försäkringsbestånd tas över av ett annat försäkringsföretag, ska det överlåtande företaget inte ta upp någon inkomst eller dra av någon utgift på grund av överlåtelsen. Det övertagande företaget inträder i det överlåtande företags skattemässiga situation. *Detsamma gäller vid en sådan överlåtelse av försäkringsbestånd som genomförs som ett led i att tjänstepensionsverksamheten ska bedrivas av ett tjänstepensionsföretag enligt lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag, om överlåtelsen avser ett försäkringsföretags*

1. hela tjänstepensionsförsäkringsbestånd och därmed sammanhängande verksamhet, eller

2. hela bestånd av försäkringar som inte är tjänstepensionsförsäkringar och därmed sammanhängande verksamhet.

Bestämmelserna i första stycket tillämpas bara om

1. det överlåtande företaget omedelbart före överlåtelsen är skattskyldigt för inkomst av åtminstone en del av den överlåtna verksamheten samt inkomsten inte är helt undantagen från beskattning på grund av ett skatteavtal, och

2. det övertagande företaget omedelbart efter övertagandet är skattskyldigt för inkomst av sådan verksamhet som det överlåtande företaget beskattats för samt inkomsten inte helt eller delvis är undantagen från beskattning på grund av ett skatteavtal.

Paragrafen innehåller bestämmelser om skattemässig kontinuitet vid överlåtelse av ett försäkringsföretags hela försäkringsbestånd till ett annat försäkringsföretag.

Första stycket ändras så att bestämmelserna också gäller för en sådan överlåtelse av försäkringsbestånd som genomförs som ett led i att tjänstepensionsverksamhet ska bedrivas av ett tjänstepensionsföretag enligt lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag. Det innebär att syftet med överlåtelsen ska vara att renodla ett försäkringsföretags tjänstepensionsverksamhet. Det kan ske genom att överlåtelsen görs till ett befintligt tjänstepensionsföretag eller till ett försäkringsföretag som står i begrepp att omvandlas till ett tjänstepensionsföretag. Det kan också vara fråga om att det överlåtande företaget ska omvandlas till ett tjänstepensionsföretag.

För att skattemässig kontinuitet ska gälla krävs dock att överlåtelsen avser ett försäkringsföretags hela tjänstepensionsförsäkringsbestånd och därmed sammanhängande verksamhet eller hela bestånd av försäkringar som inte är tjänstepensionsförsäkringar och därmed sammanhängande verksamhet. Vad som avses med tjänstepensionsförsäkring framgår av 1 kap. 4 § lagen om tjänstepensionsföretag.

Även vid överlåtelse av tjänstepensionsförsäkringsbestånd eller helt bestånd av andra försäkringar gäller kraven som anges i andra stycket, dvs. att de inblandade företagen ska vara skattskyldiga för inkomst och att inkomsten inte ska vara undantagen från beskattning på grund av ett skatteavtal.

Om förutsättningarna är uppfyllda gäller kontinuitet vid beskattningen. Varken det överlåtande eller det övertagande försäkringsföretaget ska ta upp någon inkomst eller dra av någon utgift på grund av överlåtelsen. Det övertagande företaget inträder i stället i det överlåtande företags skattemässiga situation.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1 och 5.3.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.
2. Bestämmelserna i 39 kap. 12 § i den nya lydelsen tillämpas dock på överlåtelser av försäkringsbestånd som genomförs efter den 31 december 2021.

Enligt första punkten träder ändringarna i kraft den 1 juli 2022.

Av andra punkten framgår att bestämmelserna i den nya lydelsen tillämpas på överlåtelser av försäkringsbestånd som genomförs efter den 31 december 2021. Med försäkringsbestånd avses såväl helt tjänstepensionsförsäkringsbestånd som helt bestånd av andra försäkringar än tjänstepensionsförsäkringar. Om annan sammanhängande verksamhet ingår i överlåtelsen är den verksamheten också en del av försäkringsbeståndet. Av lagförslaget i avsnitt 2.4 följer att lydelsen av 39 kap. 12 § före den 1 juli 2022 åter ska gälla från och med den 1 januari 2023. Det innebär att den nu aktuella lagen bara gäller för överlåtelser av försäkringsbestånd som genomförs under kalenderåret 2022.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

7.4 Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

39 kap.

12 § Om ett försäkringsföretags hela försäkringsbestånd tas över av ett annat försäkringsföretag, ska det överlåtande företaget inte ta upp någon inkomst eller dra av någon utgift på grund av överlåtelsen. Det övertagande företaget inträder i det överlåtande företags skattemässiga situation.

Bestämmelserna i första stycket tillämpas bara om

1. det överlåtande företaget omedelbart före överlåtelsen är skattskyldigt för inkomst av åtminstone en del av den överlåtna verksamheten samt inkomsten inte är helt undantagen från beskattning på grund av ett skatteavtal, och
2. det övertagande företaget omedelbart efter övertagandet är skattskyldigt för inkomst av sådan verksamhet som det överlåtande företaget beskattats för samt inkomsten inte helt eller delvis är undantagen från beskattning på grund av ett skatteavtal.

Paragrafen innehåller bestämmelser om skattemässig kontinuitet vid överlåtelse av ett försäkringsföretags hela försäkringsbestånd till ett annat försäkringsföretag. Den innehåller även bestämmelser om skattemässig kontinuitet vid vissa överlåtelser av försäkringsbestånd som genomförs som ett led i att tjänstepensionsverksamhet ska bedrivas av ett tjänstepensionsföretag.

Ändringen i *första stycket* innebär att de bestämmelser som gäller vissa överlåtelser av försäkringsbestånd som genomförs som ett led i att tjänstepensionsverksamhet ska bedrivas av ett tjänstepensionsföretag slopas. Ändringen innebär en återgång till den ordning som gällde före den 1 juli 2022.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

2. Bestämmelserna i 39 kap. 12 § i den äldre lydelsen gäller dock fortfarande för överlåtelser av försäkringsbestånd som har genomförts före ikraftträdandet.

Av *första punkten* framgår att lagen träder i kraft den 1 januari 2023.

Av *andra punkten* framgår att äldre föreskrifter fortfarande gäller för överlåtelser av försäkringsbestånd som har genomförts före den 1 januari 2023.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

Sammanfattning av promemorian Innebörden av begreppet helt försäkringsbestånd Bilaga 1

I promemorian föreslås ett tillägg till innebörden av begreppet helt försäkringsbestånd i 39 kap. 12 § inkomstskattelagen (1999:1229) och i 9 § femte stycket lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel. Tilläggen innebär att ett försäkringsföretag kan överlåta samtliga tjänstepensionsförsäkringar och därmed sammanhängande verksamhet till ett annat försäkringsföretag utan inkomstskattekonsekvenser och med skattemässiga kontinuitet avseende avkastningsbeskattade tillgångar. Det övertagande företaget inträder i det överlåtande företags skattemässiga situation. Som förutsättning gäller dock, utöver de villkor som sedan tidigare gäller för skattefri överlåtelse av helt försäkringsbestånd, att överlåtelsen görs som ett led i att tjänstepensionsverksamheten ska bedrivas av ett tjänstepensionsföretag.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2022 och upphöra att gälla den 1 januari 2023. De nya bestämmelserna får tillämpas på överlåtelser av försäkringsbestånd som genomförs under perioden 1 januari–31 december 2022.

Promemorians lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel

Härigenom föreskrivs att 9 § lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §¹

Skatten uppgår till 15 procent av skatteunderlaget enligt 3 d § första och fjärde styckena om inte annat följer av andra, fjärde, sjätte och sjunde styckena.

Skatten uppgår till 30 procent av skatteunderlaget enligt 3 d § andra- fjärde styckena som avser kapitalförsäkring eller sådant tjänstepensions-avtal som är jämförbart med kapitalförsäkring.

Med pensionsförsäkring likställs i denna paragraf sådana avtal om tjänstepension som uppfyller villkoren i 58 kap. 1 a § första stycket 2 inkomstskattelagen (1999:1229).

I det fall beskattningsåret är längre eller kortare än 12 månader ska skattesatsen jämkas i motsvarande mån. Sådan jämkning ska också göras om

1. hela behållningen på ett pensionssparkonto avskattas enligt 58 kap. 33 § inkomstskattelagen eller avsättning som avses i 3 a § fjärde stycket helt upplöses under beskattningsåret,

2. det kapital som hänför sig till en pensionsförsäkring avskattas enligt 58 kap. 19 eller 19 a § inkomstskattelagen eller 5 § första stycket 6, 6 a eller 7 lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta, eller

3. en försäkring ska anses som en kapitalförsäkring enligt 58 kap. 2 § tredje stycket inkomstskattelagen.

Överläts ett helt försäkringsbestånd från ett livförsäkringsföretag som är skattskyldigt enligt denna lag till ett annat sådant företag eller sker fusion mellan sådana företag inträder det övertagande företaget i det överlåtande företagens skattemässiga situation.

Överläts ett helt försäkringsbestånd från ett livförsäkringsföretag som är skattskyldigt enligt denna lag till ett annat sådant företag eller sker fusion mellan sådana företag inträder det övertagande företaget i det överlåtande företagens skattemässiga situation. *Detsamma gäller när ett helt tjänstepensionsförsäkringsbestånd och därmed sammanhängande verksamhet överläts från ett livförsäkringsföretag som är skattskyldigt enligt denna lag till ett annat sådant*

företag, om överlåtelsen genomförs som ett led i att tjänstepensionsverksamheten ska bedrivas av ett tjänstepensionsföretag enligt lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag.

Överlåts ett försäkringsbestånd helt eller delvis från ett livförsäkringsföretag som är skattskyldigt enligt denna lag till ett företag som inte är det, ska det överlåtande livförsäkringsföretaget betala avkastningsskatt för den del av året som företaget innehåft försäkringsbeståndet. Skattesatsen ska då jämkas i motsvarande mån. Detsamma gäller också vid överlåtelse genom fusion.

För den som efter överlåtelsen inträder som skattskyldig beräknas skatteunderlaget som om försäkringen innehafts hela året. Skattesatsen ska dock jämkas med hänsyn till den tid som skattskyldighet förelegat.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.
 2. Bestämmelserna i 9 § i den nya lydelsen tillämpas dock på överlåtelser av tjänstepensionsförsäkringsbestånd och därmed sammanhängande verksamhet som genomförs efter den 31 december 2021.

Förslag till lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel

Härigenom föreskrivs att 9 § lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 2.1

Föreslagen lydelse

9 §

Skatten uppgår till 15 procent av skatteunderlaget enligt 3 d § första och fjärde styckena om inte annat följer av andra, fjärde, sjätte och sjunde styckena.

Skatten uppgår till 30 procent av skatteunderlaget enligt 3 d § andra–fjärde styckena som avser kapitalförsäkring eller sådant tjänstepensionsavtal som är jämförbart med kapitalförsäkring.

Med pensionsförsäkring likställs i denna paragraf sådana avtal om tjänstepension som uppfyller villkoren i 58 kap. 1 a § första stycket 2 inkomstskattelagen (1999:1229).

I det fall beskattningsåret är längre eller kortare än 12 månader ska skattesatsen jämkas i motsvarande mån. Sådan jämkning ska också göras om

1. hela behållningen på ett pensionssparkonto avskattas enligt 58 kap. 33 § inkomstskattelagen eller avsättning som avses i 3 a § fjärde stycket helt upplöses under beskattningsåret,

2. det kapital som hänför sig till en pensionsförsäkring avskattas enligt 58 kap. 19 eller 19 a § inkomstskattelagen eller 5 § första stycket 6, 6 a eller 7 lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta, eller

3. en försäkring ska anses som en kapitalförsäkring enligt 58 kap. 2 § tredje stycket inkomstskattelagen.

Överlåts ett helt försäkringsbestånd från ett livförsäkringsföretag som är skattskyldigt enligt denna lag till ett annat sådant företag eller sker fusion mellan sådana företag inträder det övertagande företaget i det överlåtande företags skattemässiga situation. Detsamma gäller när ett helt tjänstepensionsförsäkringsbestånd och därmed sammanhängande verksamhet överlåts från ett livförsäkringsföretag som är skattskyldigt enligt denna lag till ett annat sådant företag, om överlåtelsen genomförs som ett led i att tjänstepensionsverksamheten ska bedrivas av ett tjänstepensions-

Om det sker en fusion mellan ett livförsäkringsföretag som är skattskyldigt enligt denna lag och ett annat sådant företag inträder det övertagande företaget i det överlåtande företags skattemässiga situation.

Överlåts ett försäkringsbestånd helt eller delvis från ett livförsäkringsföretag som är skattskyldigt enligt denna lag till ett företag som inte är det, ska det överlåtande livförsäkringsföretaget betala avkastningsskatt för den del av året som företaget innehåft försäkringsbeståndet. Skattesatsen ska då jämkas i motsvarande mån. Detsamma gäller också vid överlåtelse genom fusion.

För den som efter överlåtelsen inträder som skattskyldig beräknas skatteunderlaget som om försäkringen innehåfts hela året. Skattesatsen ska dock jämkas med hänsyn till den tid som skattskyldighet förelegat.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.
 2. Bestämmelserna i 9 § i den äldre lydelsen gäller dock fortfarande för överlåtelser av försäkringsbestånd som har genomförts före ikraftträdandet.

Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 39 kap. 12 § inkomstskattelagen (1999:1229)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

39 kap.

12 §

Om ett försäkringsföretags hela försäkringsbestånd tas över av ett annat försäkringsföretag, ska det överlåtande företaget inte ta upp någon inkomst eller dra av någon utgift på grund av överlåtelsen. Det övertagande företaget inträder i det överlåtande företags skattemässiga situation.

Om ett försäkringsföretags hela försäkringsbestånd tas över av ett annat försäkringsföretag, ska det överlåtande företaget inte ta upp någon inkomst eller dra av någon utgift på grund av överlåtelsen. Det övertagande företaget inträder i det överlåtande företags skattemässiga situation. *Detsamma gäller i fråga om överlåtelse av ett försäkringsföretags hela tjänstepensionsförsäkringsbestånd och därmed sammanhängande verksamhet, om överlåtelsen genomförs som ett led i att tjänstepensionsverksamheten ska bedrivas av ett tjänstepensionsföretag enligt lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag.*

Bestämmelserna i första stycket tillämpas bara om

1. det överlåtande företaget omedelbart före överlåtelsen är skattskyldigt för inkomst av åtminstone en del av den överlåtna verksamheten samt inkomsten inte är helt undantagen från beskattning på grund av ett skatteavtal, och

2. det övertagande företaget omedelbart efter övertagandet är skattskyldigt för inkomst av sådan verksamhet som det överlåtande företaget beskattats för samt inkomsten inte helt eller delvis är undantagen från beskattning på grund av ett skatteavtal.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

2. Bestämmelserna i 39 kap. 12 § i den nya lydelsen tillämpas dock på överlåtelser av tjänstepensionsförsäkringsbestånd och därmed sammanhängande verksamhet som genomförs efter den 31 december 2021.

Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 39 kap. 12 § inkomstskattelagen (1999:1229)⁸ och rubriken närmast före 39 kap. 12 § ska upphöra att gälla.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.
2. Den upphävda paragrafen gäller dock fortfarande för överlåtelser av försäkringsbestånd som har genomförts före ikraftträdandet.

⁸ Lagen omtryckt 2008:803.

Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttranden kommit in från Bokföringsnämnden, FAR, Finansinspektionen, Fremia, Föreningen Svenskt Näringsliv, Förhandlings- och samverkansrådet PTK, Försäkringsorganisationen Liv (FOLIV), Landsorganisationen i Sverige (LO), Näringslivets Skattedelegation, Regelrådet, Skatteverket, Statens tjänstepensionsverk och Svensk Försäkring.

Yttranden har även inkommit från Svensk Kooperation och Tjänstemännens centralorganisation (TCO).

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att lämna några synpunkter: Forena, Försäkringsjuridiska Föreningen, Kammarrätten i Stockholm, Näringslivets Regelnämnd, Pensionsmyndigheten, Pensionärernas Riksorganisation (PRO) och Tjänstepensionsförbundet.